شانۆگەری

وتی بەڵێ.. وتی نەخێر

نووسینی:

برتۆلد برێخت

وەرگێڕانی:

سلێمان کەلاڵی

نووسەری ئەم شانۆگەریە بناسە

١- برتۆلد برێخت لەچەند دێڕێکدا:

-لەساڵی ١٨٩٨ دا، لەئەڵمانیا لەناوچەی بڤاریا، لەخێزانێکی خۆشگوزەرانی باوك كاسۆلێكی ء دایك پرۆتستانتی هاتۆتە دنیاوە.

- خوێندنی سەرەتاییء ئامادەیی لەئۆگسبرگ تەواو کردووە.

-لەساڵی ١٩١٧دا چووتە کۆلێژی پزیشکی زانکۆی مێنشن لەمونیخ، بەڵام لەکاتی جەنگدا، ناچار کرا لەنەخۆشخانەی سەربازیی ئۆگسبرگ ببێتە یاریدەدەری تەندورستی، کە لەو ماوەیەدا، بینینی پەککەوتەو بریندارانی جەنگ کارێکی دەروونی وایان تێکرد ببێتە مرۆڤێکی ئاشتیخواز.

- دوای مردنی دایکی چوو بۆ مێنشنء لەوآ مایەوەو لەساڵی ١٩٢٢دا، خاتوو ماریائتسوفی گۆرانیبێژی مارەکرد.

- ماکس رینهار د دەرهێنەری گەورەی ئەڵمانی لەساڵی ١٩٢٤دا، بۆ لای خۆی بانگی کرد کە ئیتر یەکجاری چوو بۆ بەرلینء لەوآ چاوی بەخاتوو (هیلانە) ئەکتەری بەناوبانگ کەوت کە لەدواییدا بوو بەژنیء دەورە سەرەکییەکانی لەشانۆیەکانیدا دەبینیء هەتا کۆتاییش میراتگرێکی وریای بەرهەمەکانی بوو.

- برێخت قوتابخانەیەکی نوێیە لەدنیای شانۆدا، داهێنەری شانۆیی گۆڕانکارییە (شانۆی مەلحەمی، سیاسی،فێرکردن)، خاوەنی تیۆری (تەغریب)ە لەشانۆدا کە کاروبارو رووداوەکان لای بینەر، شوێنەوارێکی نائاساییان هەیە، کەچی لەئەنجامدا بەقایبلوونێکی تەواو پێیان قایل دەبێت.

-برێخت هەرشاعیرو شۆڕەسواری شانۆ نەبووە،بەڵکو لەزانستی جوانیشدا، سوارچاکێك بووە بۆ خۆی، کە تیۆرەکانی ئەم زانستەی لەبیروباوەڕی شۆڕشگێڕی مارکسء لینینەوە هەڵکراندوە.

- برێخت بەرامبەر نازیزم لەبەربەرەکانێیەکی درێژخایەندا بووە، لە ١٩٣٣/٢/٢٧دا، کە رابخشتاغ سووتا، خۆیء خێزانەکەیء هەندێك لەهاوڕێکانی رایانکرد بۆ پراگ هەڵهاتن، کە هەر لەدەی مانگی مایۆی ئەوساڵەدا کتێبەکانیان لەبەردەم ئۆپێرای بەرلیندا سووتاند، ئیتر لەو ساڵەوە ژیانی ئاوارەیی دەستی پێکرد،رۆیشت بۆ پراگ ڤییەننا، ئەنجا زیوریخ، لەنەمسا، دوای مانەوەی کەمێك لەپاریس، ئەنجا بۆ کۆپنهاگن،لە ١٩٣٤ یشدا، چوو بۆ لەندەن کەهەر لەوساڵەدا رەگەزنامەی ئەڵمانی لێسەندرایەوە، پێش داگیرکردنی دانیمارك لەلایەن نازییەکانەوە لەساڵی ١٩٤٠دا بەرێگای سویددا بۆفنلەندە کەئەویش پڕ بوو لەسوپای نازی،لەرێگەی مۆسکۆوە خۆیء خێزانەکەی خۆیان گەیاندە کالیفۆرنیا، لەوآ لەخانوویەکدا لەنزیك هۆلیۆدەوە دانیشتء لەگەڵا گەورە دەرهێنەرەکاندا، پێوەندیی پەیدا کردو لەگەڵا شارڵی شاپلندا هاورێیەتی بەست.

دوای جەنگ لەکۆتایی ساڵی ١٩٤٧دا، گەرایەوە بۆ ئەوروپاو لەسویسرا لەتسورش جێگیر بوو چاوەڕوانی کرد رێگەی بدەن بچێتەوە ئەڵمانیای رۆژئاوا، بەڵام هێزی هاوپەیمانان رێگەیان نەدا

لەبەرئەوە بەپەساپۆرتێکی چیکی لەساڵی ١٩٤٩دا،چوو بۆ پراگ ء لەوێشەوە بۆ بەرلینی رۆژهەلات، کە لەوآ بوو بە بەڕێوەبەری گشتی (شانۆی ئەڵمانی).

لەساڵی ١٩٤٩شدا لەگەلأ هێلانەی ژنی تیپی بەرلینیان دامەزراند، کە شانۆیی (دایکە ئازاکە)یان تێدا نمایشکرد. لەساڵی ١٩٥٠دا، خۆیء هیلانەی ژنی رەگەزنامەی نەمساوییان پێدرا، بەلأم هەر لەبەرلین لەسەر کارەکەی خۆی مایەوە، لەمارتی ١٩٥٤دا، تیپەکەشی گواستەوە بۆ شانۆ کۆنەکەی خۆی (شانۆی شۆستەی پاپۆرەکان)، کە ئەم تیپەش لەیۆلیۆی ١٩٥٤دا، لەپاریس شانۆیی (دایکە ئازاکە)ی پێشکەش کرد.

خەلأتی یەکەمی لەنواندندا پێ بەخشرا

برێخت لەچواردەی ئابی ساڵی ١٩٥٦دا، دوای ئەوەی، کە بە بەخشندەییەوە دیاری خۆی بەفیکرو شیعرو شانۆ بەخشی، بەنەخۆشی دلأ ماڵئاوایی لەژیان کرد.

شانۆیەکانی برێخت

+ سپارتاکۆس یان تەپڵەکان لەشەودا –ساڵی ١٩٢٢
+ لەبێشەلأنی شارەکاندا- ساڵی ١٩٢٢.
+ مرۆڤ ساڵی ١٩٢٤.
+ ئۆپرای سێ قرۆشییەکە ١٩٢٨.
+ سەرکەوتنء رووخانی شاری مەهاجونی ساڵی ١٩٢٨ -١٩٢٩.
+ چەکەکانی کاراره خانم.
+ ترسء کوێرەوەری لەرێخی سێیەمی ئەڵمانیادا دوای ساڵی ١٩٥٣.,
+ دایکە ئازاکە- ساڵی ١٩٣٩.
+ ژیانی گالیلۆ- ساڵی ١٩٣٨-١٩٣٩.
+ پیاوە چاکەکە لەستوان- ١٩٣٨-١٩٣٩.
+ جوغزە گەچینە قەوقازییەکە ساڵی ١٩٤٤ -١٩٤٥.
+ بۆنتییلاو ماتیی کۆیلە -١٩٤٩.

وتی بەڵاَ

کەسایەتییەکان:

مامۆستا،

منداڵ،

دایک،

ساَ قوتابی،

کۆرسی گەورە.

((شانۆ بۆ دوو ناوچە دابەش دەبێت))

کۆرسی گەورە: ئەوەی گرنگە پێش هەموو شتێکی تر فێری ببین قەناعەتە، قەناعەت کردن بەوەی بڕوامان پێیەتی، زۆربەیان دەڵێن بەڵاَ، بەلاَم لەگەلأ وەلاَمی خۆیان هاوڕانین، زۆربەی تریان پرسیاریان ئاراستەی خۆیان نەکردووە، زۆربەشیان لەسەر هەڵە رازین، بۆیە ئەوەی گرنگە و پێش هەموو شتێك پێویستە فێری بین قەناعەتە.

مامۆستا لەناوچەی (١) و دایك و منداڵەکە لەناوچەی (٢)

مامۆستا: من مامۆستای یەکاَ لەقوتابخانەکانم، قوتابییەکی هەتیوم هەیە، کەسی نییە جگە لەوەی، کە بەخێوی دەکات. دەمەوآ بچمە لایان و خواحافیزیان لێبکەم. لەبەر ئەوەی من لەسەر سەفەرم بۆ ئەو دیوی چیا چونکە پەتایەك ناوچەکەمانی گرتۆتەوەو ئێمەش نە دکتۆرمان هەیە و نە دەرمان، بۆیە هەموویان لەودیوی چیا دەژین (لەدەرگا دەدات) بۆم هەیە بێمە ژوورآ، دەتوانم بێمە ژوورآ؟

((منداڵەکە دێتە ناوچەی (١)))

منداڵ: کێیە لەدەرگا دەدات؟ ئاە ئەوە تۆی مامۆستا، هاتوویتە سەردانمان.

مامۆستا: کوڕی خۆم بۆچی ماوەیەکی زۆرە نایەیتە قوتابخانە؟

منداڵ: نەمتوانی بێم چونکە دایکم نەخۆشە.

مامۆستا: من ئەوەم نەدەزانی، ئەگەر ئەزیەت نەباَ بەدایکت بلاَ من لێرەم.

(منداڵەکە بەئاراستەی ناوچەی ٢ بانگ دەکات)

منداڵ: دایکە، دایکە، مامۆستا لێرەیە (دایك لەناوچەی ٢ دادەنیشێت)

دایك: با بفەرمووێتە ژوورآ.

منداڵ: فەرموو تکایە (هەردووکیان دەچنە ناوچەی ٢)

مامۆستا: ماوەیەکە سەردانم نەکردوون کوڕەکەت پێی وتم تۆش تووشی پەتاکە هاتووی، هەست دەکەی، کە چاکتر بوویت؟

دايك: بەداخەوە، هەست ناكەم هيچ چاكتر بوومە، چونكە دەرمانمان دژى ئەم پەتايە نييە.
مامۆستا: دەبآ چارەيەك بدۆزينەوە، بۆيە هاتووم خواحافيزيتان لىٚ بكەم، لەبەر ئەوەى بەيانى دەچمە ئەوديوى چيا تا دەرمان و چارەسەر بێنم، چونكە لەوآ دكتۆرى بەناوبانگ هەن.
دايك: بەلآم بيستوومە كە رێگايەكى ترسناكە، دەتەوآ كوڕەكەم لەگەڵت بێت؟
مامۆستا: ئەوە گەشتێكى سەختە، منداڵێكى وا بەرگەى ناگرآ.
دايك: كەواتە هيواى سەركەوتنتان بۆ دەخوازم.
مامۆستا: دەبآ ئێستا بڕۆم، خواحافيز (مامۆستا دەچێتە ناوچەى ١ منداڵەكە بەدوايەوەيە).
(دايك هەر لەناوچەى ٢ گوآ دەگرآ)
منداڵ: مامۆستا من دەمەوێت شتێك بڵێم.
مامۆستا: دەتەوآ چى بڵێيت؟
منداڵ: دەمەوآ لەگەڵتان بێم بۆ چيا.
مامۆستا: وەكو بەدايكتم وت، گەشتێكى سەخت و ترسناكە، تۆ ناتوانى لەگەڵمان بێيت لەلايەكى ديكە دايكت نەخۆشە چۆن بەتەنيا بەجێى دێڵى؟
لێرە بمێنەوە ناكرآ و نابآ لەگەڵمان بێى.
منداڵ: راست دەكەى، چونكە دايكم نەخۆشە، دەمەوآ لەگەڵتان بێم بۆ ئەو ديوى چيا تاكو دەرمان و چارەسەرى بۆ بێنم.
مامۆستا: بەلآم دەبآ دايكت ئاگادار بكەينەوە.
(مامۆستا دەگەڕێتەوە ناوچەى ٢ بەلآم منداڵەكە لاى دەرگا دەمێنێتەوە)
مامۆستا: گەڕامەوە، چونكە كوڕەكەت دەيەوآ لەگەڵمان بێت. من پێم وت دەبآ بەتەنيا بەجێت نەهێڵآ، چونكە تۆ نەخۆشى، لەلايەكى ديكەش گەشتەكە سەخت و ترسناكە، بەلآم ئەو جەخت لەسەر ئەوە دەكاتەوە، كە لەگەڵمان بێت بۆ ئەوەى دەرمان و چارەسەرت بۆ بێنآ.
دايك: گوێم لىٚ بوو كە واى گوت، گومانم لەراستى نيازى نييە، كوڕم وەرە ژوورآ. (منداڵەكە دێتە ژوورەوە) لەو كاتەى باوكت كۆچى كرد لەو دنيايە هيچم بۆ نەمايەوە لەتۆ زياتر، تۆ لێم دوور نەكەوتييەوە نە لەبەر چاوم نە لەبيركردنەوەم، تەنيا ئەو كاتانە نەبێت كە لێت دوور بووم بۆ پەيداكردنى خواردن و جل و بەرگ و پارە بۆ تۆ.
منداڵ: هەموو ئەوانەى تۆ دەيڵێى راستە، بەلآم لەبڕيارەكەم پاشگەزم ناكاتەوە.
منداڵ... دايك... مامۆستا دەڕۆم (دەڕوا) بەڕێگايەكى سەخت بۆ ئەوەى دەرمان بێنم (بێنآ) (بۆ چارەسەرم) (بۆ چارەسەرى) لەو ديوى چيا.
كۆرسى گەورە: كاتآ مامۆستا و دايك هيچ بەهانەيەكيان نەبوو، كە لەبڕيارەكەى پەشيمانى بكەنەوە، بەيەكەوە گوتيان... دايك... مامۆستا... زۆربەيان لەسەر هەڵە رازين، بەلآم ئەو رازى نييە، بەلآم رازييە بەچارەسەرى نەخۆشى.

.... کۆرسی گەورە: دایکی گوتی

دایك: من ناتوانم بەرگە بگرم، ئەگەر لەسەر رۆیشتنت سوری، لەگەلأ مامۆستا برۆ.... بەلآم خێرا بگەڕێوە.

کۆرسی گەورە: کۆمەڵە خەڵکەکە بەرەو چیا رۆیشتن و مامۆستاو منداڵەکەیان لەگەڵدابوو، بەلآم منداڵەکە بۆ ئەو دژوارییە نەدەبوو، دڵی لای ئەوەبوو کەی زوو بگەڕێتەوە، زیاتر بەرگەی نەمابوو، لەکازیوەدا و نزیك لەبناری چیا منداڵەکە بەهیلاکییەوە هەنگاوی دەهاویشت (مامۆستا و سآ قوتابییەکە دێنە ژووراَ دواتر منداڵەکە).

مامۆستا: بەخێرایی بەسەر چیا کەوتین، لەوآ لای ئەولایە تۆزآ دەوەستین.

سآ قوتابیەکە: باشە بەسەرچاو.

(سآ قوتابییەکە دێنە ناوچەکە، دەچنە شوێنێکی بەرز، بەلآم منداڵەکە لای مامۆستاکە دەمێنێتەوە)

منداڵەکە: دەمەوآ شتێك بڵێم

مامۆستا: دەتەوآ چی بڵێی؟

مندالأ: هەست دەکەم لەسەر خۆم نیم

مامۆستا: بێدەنگ بە ئەم جۆرە قسانە لەگەشتی وا ناگوترآ رەنگە ماندووبیت، چونکە رانەهاتووی بەسەر چیا سەرکەوی، نەختآ پشوو بدە (دەچێتە ناوچەی ٢).

سآ قوتابییەکە: وادیارە منداڵەکە ماندوو بووە با لەمامۆستا بپرسین.

کۆرسی گەورە: بەڵآ لێی بپرسن.

سآ قوتابییەکە (بۆ مامۆستا) منداڵەکە ماندوو بووە لەسەرکەوتن بەسەر چیا. چییەتی؟ تۆ نیگەرانی بۆی.

مامۆستا: هەست دەکات لەسەر خۆی نییە، وادیارە لەسەرکەوتن بەسەر چیادا ماندوو بووە.

سآ قوتابییەکە: بۆی نیگەرانیت؟

(بەدەنگی درێژخایەن)

سآ قوتابییەکە (لەنێوان خۆیان) گوآ بگرن مامۆستا وتی، کە منداڵەکە تەنیا ماندوو بووە لەسەرکەوتن بەسەر چیاکەدا، بەلآم ئەوەیە بەدەر دەکەوآ. پاش کەپرە ماڵەکە لێوارێکی بەرتەسك دێت.

کە ناتوانی پێدا بڕۆی ئەگەر بەهەردوو دەستت خۆت بەدیوارە شاخییەکە نەگری. هیوادارین نەخۆش نەبآ چونکە ناچار دەبین لێرە بەجێی بهێڵین. بۆ ئەوەی گەشتەکە تەواو بکەین.

(بانگی منداڵەکە دەکەن بەئاراستەی ناوچەی ١) سآ قوتابییەکە: تۆ نەخۆشی؟...

منداڵەکە وەلآم ناداتەوە، با لەمامۆستا بپرسین (بۆ مامۆستا) کاتآ دەربارەی منداڵەکە پرسیارمان کرد گووتت، کە ماندوو بووە لەسەرکەوتن بەسەر چیادا، بەلآم ئەوە بەدەگمەن بەدەر دەکەویت. ئەو خۆی دوورەپەرێز دەگرآ.

مامۆستا: وابزانم نەخۆشە با هەوڵدەین لەڕێڕەوە بەر تەسکەکە هەڵی گرین.

سآ قوتابییەکە: با هەوڵدەین (سآ قوتابییەکە هەولأ دەدەن منداڵەکە هەڵبگرن، کە لەسەر رێڕەوە بەرتەسکەکە دەپەڕنەوە، کە لەهەنداآ گوریس دروست کراوە، بەلأم ناتوانن بپەڕنەوە) ئێمە ناتوانین ئەو هەڵبگرین و بپەڕینەوە، هەروەها ناتوانین لەگەڵی بمێنینەوە، دەباآ لەرێگاکە بەردەوام بین، چونکە خەڵکی شارەکەمان چاوەڕوانن، کە دەرمانیان بۆ ببەین، ئێمە ناتوانین رزگاری بکەین، ئەگەر نەتواناآ لەگەڵمان بەردەوام بێت دەباآ لێرە بەجێی بهێڵین و لەگەشتەکە بەردەوام بین.

مامۆستا: بەڵآ رەنگە ناچاری ئەوەبن، من ناتوانم رێگاتان بگرم. بەلأم ئەوە بەراست دەزانم کە لەنەخۆشەکە بپرسین ئەگەر دەیەوآ بیگەڕێنینەوە لای کەسوکاری یان گەشتەکەمان بەباآ ئەو بکەین. بەهێمنی بۆ لای دەچم و ئامادەی دەکەم بۆ بەرامبەر بوونەوەی چارەنووسی خۆی.

سآ قوتابیەکە: تکایە ئەوە مەکە

((سآ قوتابییەکە بەرامبەر یەك دەوەستن))

سآ قوتابییەکە... و کۆرسی گەورە: ئێمە دەمانەوآ پرسیاری لێبکەین (دەیانەوآ پرسیاری لیٚ بکەن) ئەگەر دەیەوآ بگەڕێنەوە (گەڕانەوە) بەهۆی ئەو. هەتا ئەگەر ئەوەشی ویست ئێمە (ئەوان) ناتوانین (دەتوانن) بگەڕێنەوە، بەلأم بەجآ هێلانی و بەردەوام بوون لەگەشتەکە.

مامۆستا: بۆ ناوچەی ا دەچێت کە منداڵەکەی لێیە، باش گوآ بگرە. تۆ نەخۆشی و ناتوانی لەگەڵمان بەردەوام بیت، بۆیە ناچارین لێرە بەجێت بهێڵین. بەلأم واچاکە لێت بپرسین ئەگەر دەتەوێت بەهۆی تۆ بگەڕێینەوە. هەرچەندە هەموو نەریتەکان جەخت لەوە دەکەنەوە، کە یەکآ نەخۆش بکەوآ لەگەشتێکی ئەوها پێویستە گەر پرسیاری لێکرا وەك ئەوەی من دەپرسم وەلأم بداتەوە، کە پێویستە لەگەشتەکە بەردەوام بین.

منداڵ: من تآ دەگەم

مامۆستا: دەتەوێت بەهۆی تۆوە بگەڕێینەوە

منداڵ: نەخێر پێویستە نەگەڕێنەوە

مامۆستا: کەواتە تۆ رازیت لێرە بەجێت بهێڵین..

منداڵ: لێم گەڕآ بیربکەمەوە (پاش تۆزآ رامان و بیرکردنەوە)

بەڵآ من رازیم

مامۆستا: ئەوە بەگوێرەی نەریت و پێویست وەلأمی دایەوە.

(کۆرسی گەورە... سآ قوتابییەکە، دەچن بۆ ناوچەی ا : وتی بەڵآ با بەردەوام بین.

(کۆرسی گەورە دەڕوا و سآ قوتابییەکە دەمێننەوە)

مامۆستا: ئێستا لە گەشتەکەتان بەردەوام بن... ئێوە بڕیارتان دابوو

(سآ قوتابییەکە جوولە ناکەن)

منداڵ: دەمەوێت شتێکتان پآ بڵێم تکاتان لیٚ دەکەم بەجێم مەهێڵن بەڵکو فڕێم دەنە دۆڵەکە. چونکە دەترسم بەتەنیا بمرم.

سێ قوتابییەکە: ئێمە ناتوانین شتی وابکەین.

منداڵ:، من داوای ئەوەتان لێ دەکەم.

مامۆستا: بڕیارتان دا بەردەوام بن و لێرە جێی بهێڵن مافی خۆیەتی چارەنووسی خۆی هەڵبژێرێ. بەڵام ئاستەمە ئەمە جێبەجێ بکرێ. ئێوە ئامادەن فڕێیدەنە دۆڵەکە؟

سێ قوتابییەکە: بەڵێ.

(سێ قوتابییەکە منداڵەکە لەناوچەی ١ دەبەن بۆ ناوچەی ٢)

سەرت لەسەر شانمان دابنێ. خۆت شل کە بەئەسپایی هەڵتدەگرین

(ئەوان هەڵیدەگرن بۆ لایەکی دیکەو پشت شوێنە بەرزەکە، پێش ئەوەی فڕێی دەن منداڵەکە دەڵێت)

منداڵ: من دەمزانی کە ژیانی خۆم لەم گەشتە لەدەست دەدەم، بەڵام بیرکردنەوەم لە دایکم پاڵی پێوەنام. ئەو دێمکەیە ببەن و پڕی کەن لەدەرمان، کە گەڕانەوە بیدەنە دایکم.

کۆرسی گەورە: بەم جۆرە هاوڕێیان دێمکە بچوکەکەیان بردو نەفرەتیان لەرێگای خەماوی ژیان و یاسای سەخت و دژواری ژیان کرد و بەچاوی نوقاوەوە پاڵیان بەمنداڵەکەوە نا بۆ دۆڵەکە. بەپێی نەریتی کۆمەڵایەتی بۆئەوەی کەسیان زیاتر لەوی دیکە هەست بەگوناه نەکەن لەوی دیکە. ئینجا پڕی سەریان بەرد و خۆڵ کرد.

وتی نەخێر

کەسەیاتییەکان:
ماموٚستا،
منداڵ،
دایك،
سێ قوتابی،
کۆرسی گەورە

کۆرسی گەورە: ئەوەی گرنگە پێش هەموو شتێکی دیکە فێری قەناعەت بین، قەناعەت کردن بەوەی بڕوامان پێیەتی، زۆریان، دەڵێن بەڵێ، بەلاّم لەگەلأ وەلاّمی خۆیان هاوڕانین، زۆربەی تریان پرسیاریان ئاراستەی خۆیان نەکردووە، زۆربەشیان لەسەر هەڵە ڕازین، بۆیە ئەوەی گرنگە ء پێشء هەموو شتێك پێویستە فێری ببین قەناعەتە.

ماموٚستا لەناوچەی (١) ودایكء منداڵەکە لەناوچەی (٢)

ماموٚستا: من ماموٚستای یەکاَ لەقوتابخانەکانم، قوتابییەکی هەتیوم هەیە،کەسی نییە جگە لەوەی، کە بە خێوی دەکات.. دەمەواَ بچمە لایانء خوا عافیزیان لێ بکەم. لەبەر ئەوەی من لەسەر سەفەرم بۆ لایەکی دیکەی چیا چونکە پەتایەك ناوچەکەمانی گرتۆتەوەو ئێمەش نە دکتۆرمان هەیەو نەدەرمان بۆیە هەموویان لەودیوی چیا دەژین.

(لەدەرگا دەدات) بۆم هەیە بێمە ژووراَ،دەتوانم بێمە ژووراَ؟

منداڵ: کێیە لەدەرگا دەدات؟ ئاهـ ئەوە تۆی ماموٚستا هاتوویتە سەردانمان

ماموٚستا: کوڕی خۆم بۆچی ماوەیەکی زۆرە نایەیتە قوتابخانە؟

منداڵ : نەمتوانی بێم چونکە دایکم نەخۆشە.

ماموٚستا: من ئەوەم نەدەزانی، ئەگەر ئەزیت نەباَ بەدایکت بڵێ من لێرەم.

(منداڵەکە بەئاراستەی ناوچەی ٢ بانگ دەکات)

منداڵ: دایکە ،دایکە، ماموٚستا لێرەیە. (دایك لەناوچەی ٢ دادەنیشێت).

دایك : بابفەرموویێتە ژوورآ.

منداڵ: فەرموو تکایە (هەردووکیان دەچنە ناوچەی٢).

مامۆستا : ماوەیەکە سەردانم نەکردوون کوڕەکەت پێی وتم تۆش تووشی پەتاکە هاتووی، هەست دەکەی، کە چاکتر بوویت؟

دایك: بەداخەوە، من هەست ناکەم هیچ چاکتر بوومە، چونکە دەرمان دژی ئەم پەتایە نییە .

مامۆستا: دەبیّ چارەیەك بدۆزینەوە، بۆیە هاتووم خوا حافیزیتان لیّ بکەم، لەبەر ئەوەی بەیانی دەچمە ئەو دیوی چیا تا دەرمانء چارەسەر بێنم، چونکە لەوآ دکتۆری بەناوبانگ هەن.

دایك : بەلاّم بیستوومە کە رێگایەکی ترسناکە، دەتەوآ کوڕەکەم لەگەڵت بێت؟

مامۆستا: ئەوە گەشتێکی سەختە، منداڵێکی وابەرگەی ناگرآ.

دایك: کەواتە هیوای سەرکەوتنت بۆ دەخوازم.

مامۆستا: دەبی ئێستا بڕۆم، خوا حافیز. (مامۆستا دەچێتە ناوچەی ١ منداڵەکە بەدوایەوەیە).

(دایك هەر لەناوچەی ٢ گوآ دەگرآ)

منداڵ: مامۆستا من دەمەوێت شتێك بڵێم.

مامۆستا: دەتەوآ چی بڵێیت؟

منداڵ: دەمەوآ لەگەڵتان بێم بۆچیا.

مامۆستا: وەکو بەدایکتم وت، گەشتێکی سەختء ترسناکە، تۆ ناتوانی لەگەڵمان بێیت لەلایەکی دیکە دایکت نەخۆشە چۆن بەتەنیا بەجێی دێڵیّ؟

لێرە بمێنەوە. ناکریّ، نابآ لەگەڵمان بێی.

منداڵ: راست دەکەی، چونکە دایکم نەخۆشە، دەمەوآ لەگەڵتان بێم بۆ ئەو دیوی چیا تاکو دەرمان و چارەسەری بۆ بێنم.

مامۆستا: بەلاّم دەبیّ دایکت ئاگادار بکەینەوە.

(مامۆستا دەگەڕێتەوە ناوچەی ٢ بەلاّم منداڵەکە لای دەرگا دەمێنێتەوە).

مامۆستا : گەڕامەوە، چونکە کوڕەکەت دەیەوآ لەگەڵمان بێت من پێم وت دەبآ بەتەنیا جێت نەهێڵیّ، چونکە تۆ نەخۆشی، لەلایەکی ترش گەشتەکە سەختء ترسناکە، بۆیە ناکرآ لەگەڵمان بێت. بەلاّم ئەو جەخت لەسەر ئەوە دەکاتەوە، کە گەڵمان بێت بۆ ئەوەی دەرمان ء چارەسەرت بۆ بێنآ.

دایك: گـوێم لـێ بـوو کـە وای گوت:گومـانم لەڕاسـتی نیـازی نییـە، کـوڕم وەرە ژوراَ.
(مندالەکـە دێتـە ژوورەوە) لـەو کاتـەی باوکـت کۆچـی کـرد لەودوونیایـە هیچـم بـۆ نەمایەوە لەتۆ زیاتر، تۆ لـێم دوور نەکەوتییـەوە نەلەبـەر چاوم نـە لەبیرکردنـەوەم تـەنیا ئەو کاتانە نەبێت کە لێت دوور بووم بۆ پەیداکردنی خواردنء جلو بەرگ ء پارەبۆتۆ
مندالأ: هەموو ئەوانەی تۆ دەیڵێی راستە. بەلاّم لەبڕیارەکەم پاشگەزم ناکاتەوە.
مندالأ.. دایك.. مامۆستا دەڕۆم (دەڕوا) بەرێگایەکی سەخت بۆ ئـەوەی دەرمـان بێـنم (بێنـاَ) (بۆچارەسەرم) (بۆچارەسەری)لەو دیوی چیا.
کۆڕسـی گـەورە: کاتـاَ مامۆسـتا ء دایـك هـیچ بەهانەیـەکیان نـەبوو، کـە لەبڕیارەکـەی پەشـیمانی بکەنـەوە، بەیەکـەوە گوتیـان.. دایـك... مامۆسـتا.. زۆربـەیان لەسـەر هەڵـە رازین،بەلاّم ئەو رازی نییە بەنەخۆشی بەلاّم رازییە بەچارەسەری نەخۆشی.
... کۆرسی گەورە : دایکی گوتی:
دایك: من نـاتوانم زیـاتر بەرگـە بگـرم، ئەگـەر لەسـەر رۆیشـتنت سـوری، لەگـەلأ مامۆسـتا بڕۆ.. بەلاّم خێرا بگەڕێوە.
کۆڕسـی گەورە:کۆمەڵـە خەڵکەکـە بـەرەو چـیا رۆیشـتنء مامۆسـتاو مندالەکـەیان لەگەڵدابوو،بـەلاّم مندالەکـە بـۆ ئـەو دژوارییـە نـەدەبوو،دڵی لای ئـەوەبوو کـە زوو بگەڕێتـەوە، زیـاتر بەرگـەری نـەمابوو، لـەکازیوەدا نزیـك لـە بنـاری چـیا مندالەکـە بەهیلاکییـەوە هـەنگاوی دەهاوێشـت (مامۆسـتاو سـێ قوتابییەکـە دێنـە ژووراَ. دواترمنداڵەکە.
مامۆستا :بەخێرایی بەسەر چیاکە سەرکەوتن، لەواَ لای ئەو لایە) تۆزاَ دەوەستین.
سێ قوتابییەکە: باشە بەسەرچاو
سێ قوتابییەکە، دێنە ناوچەکە، دەچنە شوێنێکی بەرز، بـەلاّم منداڵەکـە لای مامۆسـتاکە دەمێنێتەوە .
منداڵەکە: دەمەواَ شتێك بڵێم
مامۆستا: دەتەواَ چی بڵێی؟
مندالأ: هەست دەکەم لەسەر خۆم نیم
مامۆستا: بێدەنگ بە ئەم جۆرە قسـانە لەگەشـتی واناگوتراَ، رەنگـە مانـدووبیت، چـونکە رانەهاتووی بەسەر چیا سەرکەوی نەختاَ پشوو بدە (دەچێتە ناوچەی ٢)
ساَ قوتابییەکە: وادیارە منداڵەکە ماندووە با لەمامۆستا بپرسین.
کۆرسی گەورە:بەڵێ لێی بپرسن.

ساَ قوتابییەکە: بۆ مامۆستا منداڵەکە ماندووبووە لەسەرکەوتن بەسەرچیا. چییەتی؟ تۆ نیگەرانی بۆی .

مامۆستا: هەست دەکات لەسەر خۆی نییە، وادیارە لەسەرکەوتن بەسەرچیادا ماندوبووە.

سیٚ قوتابییەکە: بۆی نیگەرانیت.

(بەدەنگی درێژخایەن)

((سیٚ قوتابییەکە لەنێوان خۆیان))، گوآ بگرن مامۆستا وتی کە: منڵەکە تەنیا ماندوو بووە لەسەرکەوتن بەسەر چیاکەدا،بەلاٌم ئەوە بەدەر دەکەوآ،پاش کەپرەکە لێواریٚکی بەر تەسك دیٚت.

کە ناتوانی پیٚدا بڕۆی ئەگەر بەهەردوو دەستت خۆت بەدیوارە شاخییەکە نەگری . هیوادارین نەخۆش نەبیٚ چونکە ناچاردەبین لیٚرە بەجیٚی بهیٚلّین، بۆ ئەوەی گەشتەکە تەواو بکەین.

(بانگی منداڵەکە دەکەن بەئاراستەی ناوچەی ١) تۆ نەخۆشی؟..

منداأ : نەخیٚر ئیٚوەدەبینن من لەسەر پیٚیەکانم وەستاوم،گەر نەخۆش بوومایە. دەمتوانی ئاوا لەسەر پیٚیەکانم بوەستم؟

((ماوەیەك باَ دەنگ ، منالّەکە دادەنیشاَ. مامۆستا دەچیٚتە ناوچەی لای منالّەکە)

مامۆستا:چاك گوآ بگرە. لەکۆنەوە یاسا دەسەلاٌتی بەسەر ئیٚمەدا هەیە ئەوەی لە گەشتیٚکی ئاوا دانەخۆش بکەوآ فڕیٚدەدریٚتە دۆڵەکەو دەمء دەست دەمراَ. بەلاٌم واباوە هەرکەسیٚ نەخۆش بکەوآ پرسیاری لیٚ دەکریٚت ئەگەر دەیەویٚت بەهۆی ئەووەوە ئەوانی دی بگەڕیٚنەوە. لیٚرەدا ئەوەی جەختی لەسەر دەکاتەوە کە واباوە وەلاٌمەکەی بەم شیٚوەیە بیٚت پیٚویستە نەگەڕیٚینەوە. ئەگەر من لە جیٚگای تۆ بوومایە بەخۆشحالّییەوە پیٚشوازیم لەمەرگ دەکرد.

منداأ:من تیٚدەگەم

مامۆستا: ئایا دەتەوآ بەهۆ تۆ ئەوانی دی بگەڕیٚنەوە؟ یاتۆ رازی فڕیٚت دەنە ناو دۆڵەکە وەکو دابونەریت باسی لیٚوە دەکات.

منداأ: پاش ماوەیەك بیرکردنەوە نەخیٚر من رازی نیم.

مامۆستا: (بەئاراستەی ناوچەی ٢ بانگ دەکات) وەرن ئەوە وەکو دابء نەریت باسی لیٚوە دەکات وەلاٌم ناداتەوە.

سیٚ قوتابییەکە:وەلاٌمی بەنەخیٚر دایەوە؟ (بۆمنداڵەکە) بۆ بەو شیٚوەیە وەلاٌمت

نەدایەوە، کە دابء نەریت دەیسەپێناَ ئەو کەسەی دەڵێ (ئا) هەروەها پێویستە بڵێ (با) ئەو کات پرسیارت لێکرا رازی بوویت بەبەڵێ وەڵامت دایەوە بەوەی کەئەم گەشتە پێتی دەڵێ.

مندالأ: وەڵامی پێشووم هەڵەبوو. ئەوەی دەڵێ (ئا) پێویست نییە بڵێ (با) چونکە دەبێ هەڵەکانی (ئا)بەدەر بخا، من ئەو گەشتەم کرد لەگەلأ ئێوە لەپێناو هێنانی دەرمانء چارەسەر بۆ دایکم، بەلاّم کە ئێستا منیش نەخۆشم گلەیم لێ ناکراَ بۆ نەهێنانی دەرمان، هەربۆیە دەمەوێت بگەڕێمەوەو لەتوانامدا نییە لەگەشتەکە بەردەوام بم بۆیەتکایە بمگەڕێننەوە ماڵەوە سەبارەت بەدابء نەریتەکانتان دەتواناَ چاوەڕوان بێت.

بەلاّم ئەگەر زانیارییەك هەیەو دەبێ فێری بین کەرەنگە ئەوەبێت کەجەخت لەسەر گەڕانەوەم بکات لەوبارەی ئێستادا، بەلاّم ئەوەی تایبەتمەندە بەنەریتی کۆنء دابی مەزن من بەماقوولی نازانم، چونکە من پێویستم بەنەریتێکی مەزنء دابێکی نواَ هەیە دابێك بەدوای وەڵامی نوێدا بگەڕاَ بۆ هەر بارێکی نواَ.

سێ قوتابییەکە بۆ مامۆستاکە: چی بکەین؟ ئەوەی منداڵە دەیڵێ زۆر ماقووڵە هەر چەندە پاڵەوانیەتی نییە.

مامۆستا: من بڕیارەکە بۆ ئێوە بەجاَ دێڵم، بەلاّم دەمەواَ لەوە ئاگادارتان بکەمەوە، کە خەڵك گاڵتەتان پێدەکات گەر بگەڕێنەوە.

ساَقوتابییەکە: ئایا نەنگیە کە منداڵە کە قسان بکاو بەرگری لەخۆی بکات؟

مامۆستا:نەخێر من هیچ نەنگی لەودا نابینم.

سێ قوتابییەکە: کەواتە دەگەڕێنەوە. گاڵتەو شەرمەزاری ملمان پێ کەچ ناکا ئەوەی ئێمە دەیکەین ئەوە راستییە.

هیچ دابێکی کۆن بەرامبەر وەرگرتنی بیرکردنەوەی راست ملمان پێ کەچ ناکا.

سەرت لەسەر شانەکانمان داناَ. بەئەسپایی هەڵت دەگرین.

کۆرسی گەورە: بەم جۆرە هاوڕێیان هاوڕێکەیان هەڵگرتء دابیکی نواَء یاسایەکی نوێیان دامەزراند، منداڵەکەیان بردەوە ماڵێ و بەرامبەر هەموو گاڵتەکردنء شەرمەزارییەك بەچاوێکی کراوە وەستانەوە، ئازایەتیان نواند.